

Programmatekst

Kwaliteit Kinderopvang (2017-2020)

Programmatekst Kwaliteit Kinderopvang (2017-2020)

Op 23 december 2016 goedgekeurd
door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Colofon

ZonMw is de Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie. Als intermediair tussen maatschappij en wetenschap werkt ZonMw aan de verbetering van preventie, zorg en gezondheid door het stimuleren en financieren van onderzoek, ontwikkeling en implementatie. ZonMw staat voor kennisvermeerdering, kwaliteit en vernieuwing in het gezondheidsonderzoek en de zorg. De organisatie bestrijkt het hele spectrum van fundamenteel gezondheidsonderzoek tot en met de praktijk van de (preventieve) zorg.

ZonMw heeft als hoofdopdrachtgevers het Ministerie van VWS en NWO. Voor dit programma is de opdrachtgever het Ministerie van SZW.

Voor meer informatie over het programma Kwaliteit Kinderopvang bekijk de website www.zonmw.nl/kinderopvang

ZonMw
Laan van Nieuw Oost-Indië 334
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Tel. 070 349 51 11
Fax 070 349 53 58
www.zonmw.nl
 info@zonmw.nl

Inhoud

Samenvatting.....	5
1. Inleiding.....	6
1.1 Context en totstandkoming van het programma	6
1.2 De opdracht	6
1.3 Leeswijzer	6
2. Doelstellingen en doelgroepen	7
3. Inhoud van het programma.....	8
3.1 Prioritaire thema's.....	8
3.2 Kwaliteit en effecten van babyopvang (0-18 maanden)	8
3.3 Effectieve interventies gericht op professionalisering van medewerkers in de kinderopvang	9
3.4 Effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen (0-12 jaar).....	9
4. Management en organisatie	11
4.1 Plaats programma	11
4.2 Programmacommissie	11
4.3 Beoordelingsprocedure en ZonMw brede aandachtspunten	11
4.4 Monitoring en evaluatie.....	12
4.5 Communicatie en implementatie	13

Bijlage A Opdrachtbrief SZW Programma Kwaliteit Kinderopvang

Samenvatting

Geconstateerd is dat er behoefte is aan meer kennis over de kwaliteit van babyopvang, over de effectiviteit van interventies gericht op professionalisering, over de effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van het kind en over implementatie van deze kennis in de praktijk van de kinderopvang. Het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) heeft ZonMw verzocht om, mede op basis van twee door het ministerie georganiseerde expertmeetings over het thema kinderopvang (juni & december, 2014) en op de vervolgens uitgevoerde literatuurstudies, een programma Kwaliteit Kinderopvang te ontwikkelen.

Doelstelling

Het doel van het programma Kwaliteit Kinderopvang is het ontwikkelen van toepasbare wetenschappelijke onderbouwde kennis voor beleid én praktijk op het terrein van kinderopvang in Nederland. Het programma moet een betere verbinding tot stand brengen tussen de praktijk van de kinderopvang en de wetenschap om zo tot betere inzichten te komen wat werkt en wat niet (en waarom en hoe). Hiermee kan een positieve bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling van kinderen.

Het programma beoogt onderzoek te faciliteren dat bijdraagt aan kennis over:

- Kwaliteit en effecten van babyopvang (0-18 maanden)
- Effectieve interventies gericht op professionalisering van medewerkers in de kinderopvang
- Effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen

Achtergrond

In het programma Kwaliteit Kinderopvang wordt kennisontwikkeling gestimuleerd naar de meest urgente vraagstukken die met behulp van input uit het veld zijn vastgesteld. Met het programma kan daarmee invulling worden gegeven aan de prioritaire onderzoeksvragen zoals deze onder andere naar voren zijn gekomen tijdens de twee in 2014 georganiseerde expertmeetings waarin verschillende experts op het gebied van kinderopvang een bijdrage hebben geleverd. Uit deze bijeenkomsten en uit de gesprekken met deskundigen uit de praktijk zijn vervolgens de bovengenoemde drie thema's (zie hoofdstuk 3.1) naar voren gekomen. Op deze drie thema's heeft het Ministerie van SZW literatuurstudies laten uitvoeren. Deze studies geven onder meer inzicht in de bestaande kennis over de betreffende thema's en de belangrijkste (kennis) hiaten. De resultaten uit de literatuurstudies vormen de pijlers op basis waarvan het programma Kwaliteit Kinderopvang verder is ontwikkeld.

Inhoud programma

In een open subsidieronde worden onderzoeksprojecten op de prioritaire thema's opgevraagd. Hiermee zullen de op dit moment meest urgente vraagstukken op het gebied van de kwaliteit van kinderopvang worden bediend. ZonMw streeft naar projecten met verschillende looptijden. Het is van belang te vermelden dat het - gezien het beschikbare budget - niet haalbaar is alle genoemde prioriteiten binnen het programma volledig te kunnen dekken.

Het programma heeft een budget van 2 miljoen euro en een looptijd van vier jaar - van 2017 tot 2020 - waarbij het jaar 2021 wordt benut voor de evaluatie en afsluiting van het programma. Het jaar 2016 wordt beschouwd als een voorbereidende periode in aanloop naar de start van het programma en de opening van de subsidieoproep begin 2017. Er is voorzien in één open ronde die gelijk bij aanvang van het programma start. De gehonoreerde projecten dienen alle uiterlijk medio 2018 te starten. Gedurende de programmaperiode zal ZonMw zich inspannen om afstemming tussen de projecten, kennisbundeling en kennisverspreiding te bevorderen.

1. Inleiding

Dit hoofdstuk geeft de uitgangspunten weer die aanleiding zijn geweest voor het verzoek van het Ministerie van SZW aan ZonMw voor een programmavoorstel Kwaliteit Kinderopvang. We gaan in op de werkwijze bij het opstellen van het programmavoorstel en sluiten af met een leeswijzer (1.3).

1.1 Context en totstandkoming van het programma

De directie Kinderopvang van het Ministerie van SZW heeft aangegeven behoefte te hebben aan het ontwikkelen van een onderzoeksprogramma. Met deze kennisagenda en het daarin benoemen van (maximaal drie) prioritaire onderzoeksthema's heeft de directie Kinderopvang aangegeven meer richting en ordening aan te willen brengen in het (kwaliteits) onderzoek op haar beleidsterrein.

In 2014 zijn in juni en in december twee expertmeetings georganiseerd door SZW met de desbetreffende experts (professionals, wetenschappers) op het gebied van kinderopvang. Uit deze bijeenkomsten en uit de gesprekken met deskundigen uit de praktijk zijn vervolgens drie thema's naar voren gekomen:

- 1) Kwaliteit en effecten van babyopvang
- 2) Effectieve interventies gericht op de professionalisering van medewerkers
- 3) Effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen

Op deze drie thema's heeft het Ministerie van SZW vervolgens drie literatuurstudies uit laten voeren die verschillende kennislacunes laten zien. De resultaten uit deze literatuurstudies vormen de pijlers op basis waarvan het programma Kwaliteit Kinderopvang verder is ontwikkeld.

Het doel van het programma Kwaliteit Kinderopvang is om kennisontwikkeling te stimuleren en een betere verbinding tot stand te brengen tussen de wetenschap en de praktijk van de kinderopvang, om daarmee bij te dragen aan de professionalisering en de kwaliteit van de kinderopvang te vergroten. Hiermee kan een positieve bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling van kinderen.

Het Ministerie van SZW en ZonMw zijn in overleg gegaan over de vraag hoe het vervolg vorm te geven. Op 31 oktober 2016 heeft het Ministerie ZonMw verzocht om op basis van de sessies met het veld en de daarop volgende uitgevoerde literatuurstudies een programma Kwaliteit Kinderopvang te ontwikkelen van 2 miljoen euro.

1.2 De opdracht

Het betreft een vierjarig programma dat loopt van 2017 tot 2020 met een projectbudget van 2 miljoen euro. Het programma bestaat uit één open ronde waarin onderzoeksprojecten gestart worden. Vervolgens worden de projecten gevolgd en worden onderzoekers bij elkaar gebracht, met beleid en professionals om afstemming en kennisbundeling te waarborgen. Indien relevant betreft ZonMw ook andere gefinancierde projecten vanuit relevante programma's. In 2021 vindt er een door ZonMw uitgevoerde evaluatie plaats.

1.3 Leeswijzer

Eerst wordt het doel (hoofdstuk 2) en de inhoud (hoofdstuk 3) van het programma Kwaliteit Kinderopvang uiteengezet. Daarna worden de programmatechnische aspecten beschreven in hoofdstuk 4 Management en organisatie.

2. Doelstellingen en doelgroepen

Doelstellingen

De algemene doelstelling van het programma Kwaliteit Kinderopvang is kennis opleveren ter verbetering van de kwaliteit van de kinderopvang in Nederland. Daarbij is het genereren van nieuwe kennis alleen niet voldoende. Het is essentieel dat deze kennis vervolgens ook verspreid en gebruikt wordt in de praktijk. Een goede verbinding tussen de wetenschap en de praktijk van de kinderopvang is daarbij van groot belang. Goede samenwerking in alle gelederen draagt daaraan bij.

Het doel van het programma Kwaliteit Kinderopvang is daarmee om in Nederland een betere verbinding tot stand te brengen tussen de wetenschap en de praktijk van de kinderopvang, om zo bij te dragen aan professionalisering en kwaliteit van de kinderopvang. Hiermee kan een positieve bijdrage worden geleverd aan de ontwikkeling van kinderen. Het programma beoogt onderzoek te faciliteren dat bijdraagt aan kennis over de thema's:

- Kwaliteit en effecten van babyopvang (0-18 maanden)
- Effectieve interventies gericht op professionalisering van medewerkers in de kinderopvang (0-12 jaar)
- Kwaliteit en effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen (0-12 jaar)

Ambitie

Uitgaande van het beschikbare budget voor dit programma is het streven om op elk van de drie prioritaire thema's één of enkele onderzoeken te kunnen honoreren.

Doelgroepen

Kinderopvang is een verzamelnaam voor verschillende vormen van opvang:

Formele opvang zoals dagopvang voor 0-4 jarigen, peuterspeelzalen voor 2- 4 jarigen, buitenschoolse opvang (bso) voor schoolgaande 4-12 jarigen en gastouderopvang voor 0-12 jarigen.

In Nederland gaan zo'n 774.000 kinderen gemiddeld 58 uur per maand naar de formele opvang. Het percentage formele opvang binnen de leeftijdsgroep is in Nederland het grootst onder 0- 6 jarigen (*Kamerbrief cijfers kinderopvang 2015*). Ten opzichte van andere Europese landen wordt in Nederland beperkt gebruik gemaakt van formele kinderopvang. Alleen in Engeland en Zwitserland wordt gemiddeld minder aantal uren opvang afgenomen (*Eurostat 2016, peiljaar 2014*).

Prioriteit in dit programma heeft de formele opvang voor de doelgroep 0-4 jarigen, waaronder babyopvang van kinderen in de leeftijd van 0-18 maanden. Onderzoek naar uitsluitend de doelgroep 4-12 jarigen (bijvoorbeeld opvangsoort bso) valt binnen de kaders van het programma, maar hiervoor zal maximaal 1 project van het te besteden budget worden gehonoreerd.

Afbakening

Onderzoek naar informele opvang wordt in dit programma uitgesloten. Onderzoek naar effecten van speciale programma's voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) op kinderen valt tevens buiten het kader van dit programma. Vraagstukken met betrekking tot kennisinfrastructuur behoren uitdrukkelijk niet tot het programma.

3. Inhoud van het programma

De prioritering van kennisvragen is in samenspraak met het onderzoeksveld tot stand gekomen. Het programma maakt daarmee onderzoek mogelijk naar de op dit moment meest urgente vraagstukken op het gebied van kwaliteit van de kinderopvang. De prioritaire thema's en de daarbinnen benoemde prioriteiten worden hieronder toegelicht in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3. Het programmabudget is ontoereikend om onderzoek te subsidiëren op alle onderstaande prioriteiten. Het streven is naar een evenredige verdeling van de onderzoeken over de drie afzonderlijke thema's.

3.1 Prioritaire thema's

De drie prioritaire thema's in dit programma zijn:

- 1) kwaliteit en effecten van babyopvang
- 2) effectieve interventies gericht op professionalisering van medewerkers in de kinderopvang
- 3) effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen.

Voor alle drie de prioritaire thema's is, waar mogelijk en zinvol, aandacht voor de verschillende vormen van formele opvang (kinderopvang, peuteropvang, gastouderopvang, buitenschoolse opvang), het aantal uren opvang per week en de sociaal economische status van kinderen.

Het prioritaire thema "kwaliteit en effecten van babyopvang" (hoofdstuk 3.2) richt zich *uitsluitend* op de formele dagopvang van baby's in de leeftijd van 0-18 maanden. De andere twee prioritaire thema's (hoofdstuk 3.3. en 3.4) richten zich op een bredere doelgroep (0-12 jaar), waarbij de focus ligt op 0-4 jarigen.

3.2 Kwaliteit en effecten van babyopvang (0-18 maanden)

Wat weten we?

Uit de literatuurstudie *Kwaliteit van babyopvang*¹ uitgevoerd door de Universiteit Leiden, weten we dat baby's - of ze nu thuis opgroeien of in de opvang, voor een optimale ontwikkeling gebaat zijn bij sensitieve interactie in een emotioneel (fysiek) veilige en stimulerende omgeving.

Wat willen we weten?

Meer kennis is nodig over hoe en in welke omstandigheden formele babyopvang bevorderlijk is voor de ontwikkeling en het welbevinden van de individuele baby. Hoe kan de babyopvang aan de voorwaarden voldoen voor een optimale ontwikkeling? Wat is de rol van de pedagogische medewerker in het geven van voldoende individuele sensitieve interactie en sensitief gedrag ten opzichte van de groep als geheel? Het is van belang te weten in hoeverre en in welke omstandigheden formele opvang van baby's positieve danwel negatieve effecten heeft en welke factoren hieraan bijdragen. Welke aanpassingen zijn mogelijk om eventuele nadelige effecten te voorkomen?

Op welke prioriteiten richt het programma zich?

Om antwoord te krijgen op (een deel van) bovenstaande vragen zijn de onderstaande prioriteiten in het programma Kwaliteit Kinderopvang opgenomen.

- Onderzoek naar het perspectief van de baby: Wat betekent het voor een baby om naar (de verschillende vormen van) kinderopvang te gaan?
- Experimenteel onderzoek naar effecten van variatie in groepssamenstelling, groepsgrootte, en/ of beroepskracht- kindratio (BKR). Welke interventies vergemakkelijken de transitie naar de kinderopvang?
- Onderzoek naar welke vorm van kinderopvang het meest geschikt is voor welk type baby (hoge/lage SES/ etniciteit, moeilijk/makkelijk temperament, etc.). Wanneer heeft babyopvang nadelige danwel positieve effecten en op welke elementen?
- Onderzoek naar de wijze waarop de kwaliteit van de babyopvang kan worden vergroot. Hoe kan een emotioneel en fysiek veilige en stimulerende omgeving hieraan bijdragen?

¹ Vermeer HJ & Groeneveld MG. Kwaliteit van babyopvang: een literatuurstudie. Universiteit Leiden, mei 2016

3.3 Effectieve interventies gericht op professionalisering van medewerkers in de kinderopvang

Wat weten we?

Uit internationale literatuur weten we dat de kwaliteit van interacties die professionals hebben met jonge kinderen doorslaggevend is voor een positieve invloed op de ontwikkeling van kinderen. De Universiteit Utrecht heeft onderzoek² gedaan naar de effectiviteit van professionalisering in voorschoolse voorzieningen (formele kinderopvang, gastouderopvang, peuterspeelzaal). Uit de studie blijkt dat de drie kernelementen permanentie, gezamenlijkheid en reflectie professionalisering effectief maken. De elementen hebben betrekking op teams van professionals, maar ook op een dynamische samenwerking tussen wetenschap en werkveld.

Wat willen we weten?

Om de kwaliteit te verhogen is meer kennis nodig over de manier waarop een organisatie het beste ingericht zou moeten worden. Welke vormen van professionalisering hebben het meeste effect op de kwaliteitsverhoging? Wat bepaalt de kwaliteit die een medewerker biedt? Hoe kan de kwaliteit verbeterd worden en/ of langdurig op peil worden gehouden en wat is daarvoor nodig.

Op welke prioriteiten richt het programma zich?

Om (een deel van) bovenstaande vragen te kunnen beantwoorden zijn de onderstaande prioriteiten in het programma Kwaliteit Kinderopvang opgenomen:

- Onderzoek naar diverse (effectieve) vormen van professionalisering, c.q. specialisatie en bijdrage daarvan aan verhoging van de kwaliteit van de opvang. Wat zijn de verschillen in invloed op en betekenis van professionalisering voor welke opvangvorm (kinderdagverblijf, gastouderopvang, buitenschoolse opvang)? Wat is de invloed van professionalisering op het welbevinden en de ontwikkeling van baby's/ kinderen?
- Ontwerp- en evaluatieonderzoek naar verschillende manieren en (toepasbare) instrumenten om de dagelijkse praktijk te volgen en gegevens daarvan terug te koppelen naar teamoverleg voor systematische kwaliteitsverbetering en continue professionalisering.
- Hoe kan professionalisering, c.q. specialisatie van pedagogisch medewerkers effectief worden gemaakt (o.a. vorm, inhoud, techniek, vaardigheden)? Op welke wijze kan de professionalisering duurzaam worden gemaakt?
- Aandacht voor effecten van functiedifferentiatie en specialisatie. Wat zijn de randvoorwaarden voor en valkuilen bij succesvolle professionalisering?
- Onderzoek naar verschillende vormen van kwaliteitsbewaking en vormen van bestuur en hiermee experimenteren.

3.4 Effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen (0-12 jaar)

Wat weten we?

Een relatief hoge kwaliteit van kinderopvang hangt samen met een positieve(re) ontwikkeling van het kind, zowel op cognitief als sociaal- emotioneel vlak. Zo blijkt ook uit de literatuurstudie³ die de Universiteit van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam hebben uitgevoerd over de effecten van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen. We weten dat voor een deel van de groep zeer jonge kinderen en temperamentvolle kinderen de balans kan doorslaan naar negatieve uitkomsten die betrekking hebben op de sociaal- emotionele ontwikkeling.

Wat willen we weten?

Hoe beïnvloedt het bezoek van kinderopvang het welzijn en de cognitieve en sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen? In hoeverre is het aantal uren opvang van invloed op hun ontwikkeling en welke rol speelt de thuissituatie? Meer kennis is nodig over de effecten bij de groep baby's, temperamentvolle kinderen en kinderen uit gezinnen met een lage economische status.

² Henrichs LF, Slot PL, Leseman PPM. Professionele ontwikkeling in voorschoolse voorzieningen: Een literatuurstudie naar doeltreffende professionaliseringsvormen en –activiteiten. Universiteit Utrecht, juni 2016.

³ Jilink L & Fukink R. Effecten van kinderopvang op het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen: Een overzicht van Nederlands onderzoek. Universiteit van Amsterdam en Hogeschool van Amsterdam, 2016.

Op welke prioriteiten richt het programma zich?

Om antwoord te krijgen op (een deel van) bovenstaande vragen zijn de onderstaande prioriteiten in het programma Kwaliteit Kinderopvang opgenomen:

- Experimenteel onderzoek naar het verbeteren van de pedagogische kwaliteit en het effect daarvan op de (proces) kwaliteit en op de ontwikkeling en het welbevinden van het kind in de verschillende vormen opvang (kinderdagverblijf en gastouderopvang 0-4 jaar, buitenschoolse opvang en gastouderopvang 4-12 jaar). Wat zijn effectieve interventies om goede pedagogische kwaliteit te realiseren en/of te verhogen?
- Aandacht voor kinduitkomsten (kwaliteit op kindniveau in plaats van op groepsniveau). Wat is het omslagpunt van goede, neutrale of slechte opvang voor het kind (optimum)?
- Aandacht in het onderzoek voor (o.a.) de thuissituatie en het aantal uren opvang. Wat is het minimum aantal uur/dag(delen) voor een positief effect op de ontwikkeling van het kind?
- Aandacht dient te worden besteed aan risicogroepen in de kinderopvang: baby's, temperamentvolle kinderen, kinderen met wel/geen Nederlandse achtergrond en kinderen uit gezinnen met een hoge/lage sociaal- economische status en het aantal uur/dag(delen) opvang. Daarbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen jongens en meisjes, omdat zij verschillen in hun mate van welbevinden in de kinderopvang.
- Replicatie van bestaande onderzoeken, mits goed onderbouwd met representatieve steekproeven van voldoende omvang.

4. Management en organisatie

4.1 Plaats programma

ZonMw draagt er zorg voor dat de uitvoering van het programma aansluit op lopende ZonMw-programma's waarin aanpalend onderzoek wordt gedaan. Het programma wordt gepositioneerd aanpalend op het vijfde programma Preventie; deelprogramma Opvoeding en onderwijs en in nauwe afstemming met de jeugdprogramma's, waardoor een efficiënte uitvoering wordt gerealiseerd. Er is ruimte gecreëerd voor programmaspecifieke activiteiten ter bevordering van kennisoverdracht en implementatie.

4.2 Programmacommissie

Rol ZonMw

ZonMw werkt als intermediaire organisatie aan de verbetering van gezondheid en gezondheidszorg door het stimuleren en financieren van onderzoek, ontwikkeling en implementatie. Daarbij neemt ZonMw een onafhankelijke positie in tussen beleid, praktijk en onderzoek.

Rol en taakomschrijving programmacommissie

Binnen de programmatische werkwijze van ZonMw nemen de programmacommissies een centrale rol in. De programmacommissie van het deelprogramma Opvoeding en onderwijs zal het programma Kwaliteit Kinderopvang onder haar hoede nemen. ZonMw zal de commissie Opvoeding en onderwijs uitbreiden met een aantal commissieleden die specifieke expertise hebben op het gebied van kinderopvang. Benoeming van deze extra leden geschiedt op persoonlijke titel, op basis van specifieke deskundigheid. Er wordt zorg gedragen voor een goede afstemming via commissieleden met lopende ZonMw-programma's als Preventie en de Jeugd programma's.

De taakomschrijving van de programmacommissie luidt als volgt:

- Het zorg dragen voor de programmering, prioritering en advisering over honorering van subsidieaanvragen.
- Het bevorderen van kennisverspreiding, -toepassing en het monitoren van die toepassingen
- De interne evaluatie van het programma

ZonMw hecht eraan dat haar besluitvorming objectief verloopt en dat de door haar uitgevoerde beoordelingsprocedures transparant en zorgvuldig zijn. Voorwaarde voor objectiviteit en transparantie is dat belangenverstremming wordt voorkomen, zelfs de schijn daarvan. Daartoe hanteert ZonMw een gedragscode. Van de tekst van deze Code Belangenverstremming kan iedereen kennisnemen via de website van ZonMw (www.zonmw.nl).

4.3 Beoordelingsprocedure en ZonMw brede aandachtspunten

Het programma Kwaliteit Kinderopvang heeft één open ronde en heeft een looptijd van vier jaar. ZonMw streeft ernaar dat elk van de drie prioritaire thema's wordt bediend met onderzoek. Het totaal te besteden budget hiervoor is 2 miljoen euro.

Procedure

Voor dit programma maakt ZonMw gebruik van de standaardprocedures van ZonMw voor het indienen en beoordelen van projectvoorstellen. Deze zijn beschreven in de brochure 'Procedures ZonMw', te downloaden op www.zonmw.nl. Daarnaast worden bij de subsidieronde voorwaarden benoemd in de subsidieoproep. De tekst van de oproep is leidend. In de opengestelde subsidieronde kan elke organisatie die aan de gestelde voorwaarden denkt te kunnen voldoen een projectidee indienen.

ZonMw brede aandachtspunten

Passend onderzoeksdesign

ZonMw benadrukt dat het in de discussie over de wenselijkheid van de methode moet gaan over de vraag wat men wil aantonen en waarom. Kiezen voor een methode die past bij het benodigd bewijs klinkt eenvoudig maar in werkelijkheid vraagt het om een complexe afweging.

Een afweging waarin onderzoekers zoeken naar een methode die de vraagstelling beantwoordt en voldoet aan de validiteitseisen waar het bewijs om vraagt, terwijl zij ook nog eens rekening moeten houden met projectspecifieke omstandigheden. Dit vraagt van projectleiders om in een subsidieaanvraag helder te onderbouwen waarom voor een methode is gekozen.

Diversiteit en participatie

Onder diversiteit verstaat ZonMw de verschillen tussen of binnen specifieke populaties mannen en vrouwen, etnische groepen en leeftijdsgroepen. Onder verschillen verstaat ZonMw onder andere biologische, psychosociale en/of culturele kenmerken. In de subsidieaanvragen en implementatieactiviteiten dient helder te worden gemaakt in hoeverre er gedifferentieerd moet worden naar verschillende groepen, waarom er met bepaalde verschillen wel of juist geen rekening wordt gehouden en welke verschillen én overeenkomsten er zijn in de doelgroep.

Onder participatie verstaat ZonMw het betrekken van belanghebbenden, einddoelgroepen en/of ervaringsdeskundigen bij het bereiken en stimuleren van kennisvermeerdering en vernieuwing van het gezondheidsonderzoek. In de subsidieaanvragen en implementatieactiviteiten dient helder te worden gemaakt in hoeverre en op welke wijze doelgroepen betrokken worden. In dit programma zijn kinderen, ouders en professionals belangrijke belanghebbenden.

Internationalisering

Veel van de genoemde vraagstukken zijn niet uniek voor Nederland. Het is daarom goed om internationaal te bekijken welke kennis internationaal beschikbaar is en of we gezamenlijk met het buitenland kunnen optrekken om eerder antwoorden te kunnen vinden. Het programma sluit aan op relevante internationale ontwikkelingen. Subsidieaanvragers dienen in hun aanvraag voort te bouwen op reeds (internationaal) beschikbare kennis.

Toegang tot data

Effectief beleid en succesvol wetenschappelijk gezondheidsonderzoek zijn beide afhankelijk van registratie, cq monitorgegevens. Dergelijke gegevens zijn nog altijd onvoldoende beschikbaar, en de gegevens die er zijn worden niet altijd goed benut.

ZonMw voert een beleid van optimale toegang tot dataverzamelingen en biobanken. Een nieuwe subsidiebepaling vereist dat onderzoekers die met ZonMw-subsidie een dataverzameling opbouwen, deze beschikbaar moeten stellen voor hergebruik in ander onderzoek. ZonMw zal onderzoekers ondersteunen om hieraan te voldoen door hen te wijzen op faciliteiten, diensten en standaarden van andere organisaties. Zo dragen we bij aan de verspreiding van werkwijzen en de versterking van de data-infrastructuur.

4.4 Monitoring en evaluatie

Voortgangsbewaking

De projectleiders zijn verantwoordelijk voor de voortgang en het welslagen van de projecten. ZonMw volgt de voortgang van projecten aan de hand van een voortgangsrapportage halverwege ieder project en een eindverslag die projectleiders aanleveren. Het ZonMw bureau vraagt daar waar relevant advies van de commissie. Ook zullen er projectleidersbijeenkomsten worden gehouden om de afstemming en kennisoverdracht tussen de projecten te bevorderen en implementatie te stimuleren. Aan het einde van projecten besteedt ZonMw specifiek aandacht aan de wijze waarop en de mate waarin de projectleiders de implementatie van onderzoeksresultaten bevorderen. ZonMw informeert de opdrachtgever via een jaarlijkse voortgangsrapportage. Een waarnemer van het Ministerie van SZW wordt uitgenodigd voor commissievergaderingen.

Evaluatie van het programma

Het programma wordt afgesloten met een beknopte interne evaluatie op basis van honoreringscriteria en prestatie-indicatoren die bij aanvang van het programma in overleg met de opdrachtgever zijn opgesteld. In de evaluatie worden programmaprioriteiten, werkwijze en procedures, resultaten, tijdplan en financiën meegenomen. Het programma wordt afgesloten met een gezamenlijk gedragen boodschap.

4.5 Communicatie en implementatie

Een goede afstemming tussen onderzoek, praktijk en beleid is van belang om het doel van het programma Kwaliteit Kinderopvang te bereiken.

Betrokkenheid van de praktijk, zowel van professionals als van ervaringsdeskundigen en naasten, is bij het onderzoek van groot belang om effectief gebleken interventies en nieuwe kennis over kwaliteit van kinderopvang bruikbaar en toepasbaar te maken. Een goede verbinding tussen onderzoek en praktijk is één van de criteria voor de selectie van onderzoeksvorstellen. ZonMw communiceert middels verschillende communicatiekanalen over de projecten vanuit het ZonMw- cluster Preventie en het ZonMw- cluster Jeugd.

Een implementatieplan is een verplicht onderdeel van de projectvoorstellen. Hierin staan de activiteiten die, deels binnen de looptijd van het project, worden ondernomen om de resultaten in de praktijk te implementeren. Daarbij dient oog te zijn voor de (financiële) borging van de resultaten.

De uitgangspunten voor communicatie en implementatie (C&I) zijn:

- Kennisoverdracht wordt gestimuleerd
- Projectgerelateerde activiteiten die bijdragen aan implementatie worden gefaciliteerd
- (Multidisciplinaire) samenwerking tussen onderzoek, beleid, praktijk en onderwijs wordt bevorderd.

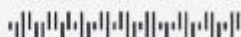
Bijlage A Opdrachtbrief SZW Programma Kwaliteit Kinderopvang

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

ZonMw
T.a.v. Dhr. H.J. Smid
(Team Preventie)
Ln van Nieuw-Oost-Indie 334
2593 CE S GRAVENHAGE

Datum **31 OKT. 2016**
Betreft: Opdrachtbevestiging ontwikkeling programma Kinderopvang (4700-23080)

Geachte heer Smid,

Naar aanleiding van uw offerte d.d. 18 oktober j. voor de ontwikkeling van het programma Kinderopvang, stuur ik u deze opdrachtbevestiging.

De looptijd van de opdracht is 18 oktober 2016 t/m 31 december 2021. Het jaar 2016 wordt beschouwd als een voorbereidende periode in aanloop naar de start van het programma en opening van de call primo 2017. Het programma Kinderopvang loopt van 2017 t/m 2020, waarbij het jaar 2021 zal worden benut voor evaluatie en afsluiting van het programma.

De invulling van het programma bestaat uit een technisch en een inhoudelijk deel. Het technische deel heeft betrekking op de planning en procedures van het programma, het inhoudelijke deel op het afkaderen en de resultaten van de drie thema's: babyopvang, effecten van kinderopvang en effectiviteit van interventies. Voor de ontwikkeling en voortgang van het programma hebben onze medewerkers voortdurend overleg.

Uw liquiditeitsbegroting met een totale waarde van **€ 2.220.507,-** geeft helder inzicht in de dynamiek van het programma en financiële hoogtepunten. De afrekening vindt plaats op basis van werkelijk gemaakte kosten welke u jaarlijks per 1 juni aan de directie Kinderopvang factureert. Voor het indienen van de facturen verwijs ik u naar bijgevoegde financiële bijsluiter. Voor de kosten m.b.t. 2016 kunt u per ommegaande een factuur van € 23.815,- o.v.v. verplichtingsnummer **4700-23080** indienen.

Met vriendelijke groet,

drs. M.J. Boereboom
directeur-generaal Werk

Directoraat-Generaal Werk

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T. 070 333 44 44
F. 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

mw. C. Janus MSc
T. 06 1174 21 98
CJanus@mmszw.nl

dhr. R. de Vos

T. 070 333 52 42
RdVos@mmszw.nl

Onze referentie

2016-0000231947

Uw referentie

54400.0000

Kopie aan

Patty Proost
Monique van der Hoeven

Bijlagen

Financiële Bijsluiter

ZonMw stimuleert gezondheids-
onderzoek en zorginnovatie

Laan van Nieuw Oost-Indië 334
2593 CE Den Haag
Postbus 93245
2509 AE Den Haag
Telefoon 070 349 51 11
Fax 070 349 51 00
info@zonmw.nl
www.zonmw.nl

